

TieVie-kouluttajakoulutus

Teknologinen muutos -verkkojakso

Antti Auer

21.8.2002

Mitä ovat skenaariot?

- Rubin: kaksi erilaista merkitystä.
- ” Ensinnäkin skenaarioajattelu on tiedonalaan ja myös yhteiskuntaan laajemmaltikin perustuva näkökulma, jossa tulevaisuutta ei nähdä yhtenä, jo valmiiksi määrättynä, deterministisesti toteutuvana todellisuutena vaan usean erilaisen vaihtoehtoisen tulevaisuudentilan mahdollisuutena. ”

Mitä skenaariot ovat?

- "Toinen tulevaisuudentutkimuksessa käytetty skenaarion merkitys liittyy menetelmiin - puhutaankin skenaariomenetelmistä ja skenaariotyöskentelystä."
- Skenaario = mahdollinen tulevaisuus
- Skenaario EI OLE VISIO, tavoitteeksi asetettu unelma

Olennaista skenaariossa

- skenaariot ovat kuvauksia mahdollisista tulevaisuuksista ja niihin johtaneista voimista ja reunaehdoista.
- mahdollinen = on voitava osoittaa polku, joka johti ko. tulevaisuuteen
- tässä tapauksessa olennaista konteksti, yliopistolaitos, johon teknologia sijoittuu

Skenaariolajit (Rubin)

Muuttumattoman kasvun skenaario

kuvaa tutkimuskohteen tulevaisuutta sellaisena kuin se olisi, jos mikään ei varsinaisesti muuttuisi - käsityksemme muutoksesta olisi yhteneväinen kasvun kanssa. Päivittäinen olemassaolomme ja käytäntömme jatkuisivat entisellään sillä erotuksella, että kaikkea olisi enemmän. Kehitys jatkuisi samanlaisena, samalla nopeudella ja samaan suuntaan kuin nyt.

Katastrofi-skenaario

kuvaa tutkimuskohteen tulevaisuutta sellaisessa tapauksessa, jossa tapahtuu jokin suuri ja muillistava muutos, luonnonmullistus tai laajamittainen taloudellinen katastrofi. Tämä muuttaisi tähänastisen hyvinvointimme ja mahdollisuutemme sen ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi täysin toisenlaisiksi.

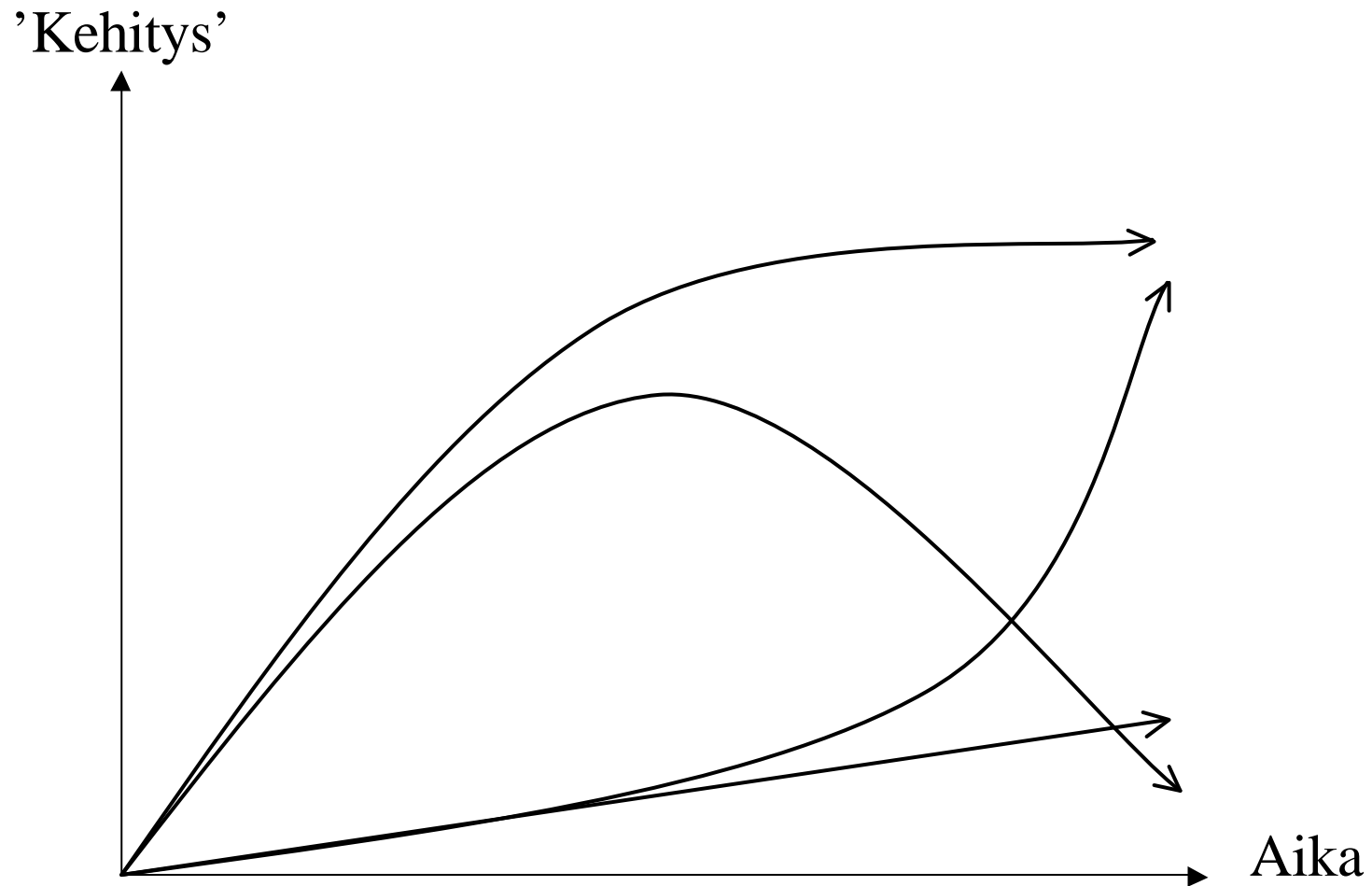
"Paluu menneeseen" -skenaario

kuvaa pyrkimystä takaisin johonkin jo menettämäämme hyvään ja onnelliseen aikaan, jonka siis haluamme tavalla tai toisella takaisin. Tässä skenaarioissa pyritään kuvaamaan myös niitä valintoja ja päätöksiä, joiden avulla pääsemme tähän toivottuun tilanteeseen takaisin.

Muutoskenaario

kuvaa muuttunutta tilannetta ja valintoja ja polkuja, jotka vievät sinne. Tässä skenaariossa esitellään kompleksisen ja vaihtoehdoisen tulevaisuusajattelun tuottamia erilaisia mahdollisia malleja ja valitaan niistä todennäköisin. Tarkoituksena on esitellä uusia ajatuksia, ideoita, mahdollisuuksia ja ajatuksia laajentaen tällä tavoin näkökulmaa ja valmiiden oletusten kaavaa.

Kehitysvaihtoehtoja

Skenaario menneisyydestä: PC 21 vuotta

- PC täytti 21 vuotta
- Skenaario historiasta nykypäivään:
- Mitä jos PC:tä ei olisi 'keksitty' – Jobs & Gates jääneet autotalliinsa (so. PC:stä ei olisi tullut 'teollisuusstandardia')
- Väite: verkottuneessa toiminnassa oltaisiin paljon pidemmällä! Halpoja päätelaitteita kaikkialla.
- Kehitys ei välttämättä ole edistystä – edes teknologian kehityksessä...

Berger: Killer App

- It should do something we could't do before (Remember VisiCalc)
- It should do something so much more easily that we can't remember how we used the old system (WYSIWYG)
- It should integrate several apps to make a process so seamless that we can't imagine that any part could be separated (a Web browser)

"The create once publish everywhere myth" (McGovern)

- Creating content that is reusable is more expensive
- Creating reusable content is more difficult
- Creating reusable content is in danger of falling into the 'jack of all trades and master of none' trap
- Creating reusable content requires careful planning
- Creating reusable content may not be cost-effective

Esimerkkejä

- **The future of public universities**
<http://www.nea.org/he/future/index.html>
- **Gilly Salmon:** Future learning encounters
(Eurocall 2002 keynote)
<http://www.solki.jyu.fi/eurocall2002/salmon.htm>

Salmon

- **Scenario 1: Planet of Contenteous**
 - » Landing on Contenteous you find technology as a delivery system.
- **Scenario 2 Planet Instantia**
 - » ...skills become obsolete every 3 years. Instantia meets these requirements through sophisticated learning object approaches

Salmon

■ Scenario 3 Nomadict Planet

- » On Nomadict there is less stability, less structure, less fixed time for work and leisure, retirement and education compared to Earth.

■ Scenario 4 Planet of Cafélattia

- » On Planet Cafélattia, learning is built around learning communities & interaction, extending access beyond the bounds of time and space, but offering the promise of efficiency and widening access.

- It's likely that all the planets will have elements of reality and there will be a variety of players and processes. Institutionally, we will probably see further combinations of these scenarios, such as universities with corporates or colleges partnering media companies.

Salmon

- It's likely that all the planets will have elements of reality and there will be a variety of players and processes. Institutionally, we will probably see further combinations of these scenarios, such as universities with corporates or colleges partnering media companies.
- "I hope you will start your own strategic conversations, challenge these scenarios and develop new ones."

Skenaariokysymyksiä 1

■ Yliopistojen yleisestä tilasta

- » onko yliopistolaitoksen toiminnassa tapahtunut merkittäviä muutoksia?
- » ovat yliopistot edelleen vahvasti kampusyliopistoja?
- » mikä teknologian ja virtuaaliyliopiston asema kokonaisuudessa?
- » onko teknologian mahdollisuudet käytetty hyväksi?
- » jos ei, niin mitkä olivat rajoittavat tekijät (raha, toimintakulttuuri...)?
- » toimivatko yliopistot itsenäisesti, keskusjohtoisesti vai pikemminkin yhteistyöverkostonä?
- » mikä on kotimaisen ja kansainvälisen kilpailun merkitys?

■ Toimijoiden näkökulmasta

- » miten opiskelijan arkipäivä eroaa nykyisestä?
- » miten opettajan arkipäivä eroaa nykyisestä?
- » olemmeko vihdoinkin siirtyneet 'post-computing' -yhteiskuntaan ? [\[1\]](#)

[\[1\]](#) Tony Bates on käyttänyt termiä 'post-computing society' kuvaamaan kehitysvaihetta, jossa informaatioteknologia ei ole enää erillinen väline, vaan osa normaalia toimintaympäristöä.

Skenaariokysymyksiä 2

- **Teknologian kehityksestä**
 - » millaiset teknologiat ovat tärkeitä ja osa arkipäivää?
 - » mitä uusia teknologioita on käytössä?
 - » onko teknologia helppokäyttöisempää tai 'älykkäämpää' kuin nyt?
 - » onko teknologian käyttö ajasta ja paikasta riippumattomampaa ('mobiilimpaa') kuin nyt?

- **Strategisesta ja eettisestä näkökulmasta**
 - » onko kehitys ollut sellainen kuin olisi toivottavaa?
 - » miten tavoiteskenaario eroaisi toteutuneesta?
 - » onko teknologia saavuttanut liian hallitsevan aseman?
 - » onko teknologiaa käytetty ensisijaisesti laadullisen muutoksen vai kustannustehokkuuden välineenä?

Strategiset valinnat (pohjana Collis & Gommer 2001)

	Paikallinen toiminta	Yliopiston rajat ylitetään	
Vallitseva toimintatapa	A Tavoite: Kampusopetuksen tukeminen.	C Tavoite: 'Virtuaalinen etäkampus'	nykyisen toiminnan tukeminen ja laajentaminen, tehokkuus ja määrälliset tavoitteet etusijalla
Uudet toimintatavat	B Tavoite: Laadulliset ja rakenteelliset muutokset sisäisessä toiminnassa.	D Tavoite: Tieteenalojen verkostoituminen, yliopistojen välinen työnjako ja erikoistuminen.	uudenlainen toimintatapa, laadullinen muutos, työnjako ja verkostot etusijalla

Need for Integrated Information Systems (Collis & Gommer)

- "Every higher-education institution now has a number of complex information systems running on different technical platforms... that have been hand-coded for the institutions over years:"
- "The Stretching the Mold scenario can continue with its existing systems, but this will at some point curtail the amount that system can stretch and bring increasing frustration to all in the enterprise:"
- "Gradually, what will be needed is a move toward an integrated educational information management system as well as institution-wide systems for access rights and control to learning resources and environments."

Trendit (Koskinen)

- Tarjoajakeskeisestä oppijakeskeiseen
- yksilötasoisesta yhteisölliseen
- Mitä nämä tarkoittavat yliopiston tulevaisuuskuvasa?

Organisaatio

Järjestelmäintegraation tarve

